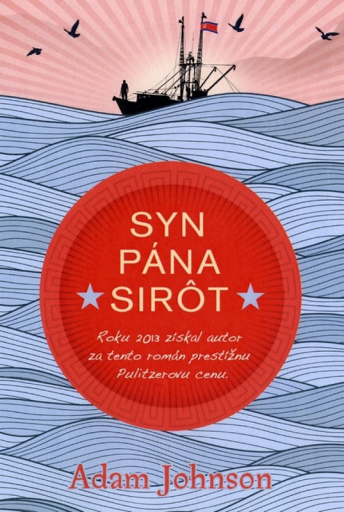

The background of the cover features a stylized illustration of a ship on a sea of blue waves. The ship is dark with a red flag on its mast. The sky is a gradient of pink and orange with radiating lines, and several birds are flying. A large red circle with a Greek key pattern border is centered on the cover, containing the title and a quote.

SYN PÁNA ★ SIRÔT ★

*Roku 2013 získal autor
za tento román prestižnou
Pulitzerovu cenu.*

Adam Johnson

SYN
PÁNA
★ SIRÔT ★

*Roku 2013 získal autor
za tento román prestižnou
Pulitzerovu cenu.*

SYN
PÁNA
★ SIRÔT ★

*Roku 2013 získal autor
za tento román prestižnou
Pulitzerovu cenu.*

Adam Johnson

Libri
FORTUNA

Original title: Adam Johnson: THE ORPHAN MASTER'S SON
Copyright © 2012 by Adam Johnson
This translation published by arrangement with Random House,
an imprint of the Random House Publishing Group,
a division of Random House, Inc.
Cover design © Steve Mulcahey/TW Design

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2014
Translation © Vladislav Gális, 2014
Odborná revízia textu: Zuzana Vavrincová, František Paulovič

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Katarína Vilhanová
Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Všetky udalosti, dialógy a všetky postavy s výnimkou niektorých známych skutočných osôb sú výtvorom autorovej fantázie a nemožno ich považovať za skutočné. Tam, kde sa vyskytujú skutočné osoby, všetky situácie, udalosti a dialógy spojené s týmito osobami sú úplne fiktívne a nemajú zobrazovať skutočné udalosti ani meniť úplne fiktívny charakter knihy. Vo všetkých ostatných prípadoch je akákoľvek podobnosť so živými alebo s mŕtvymi osobami úplne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat',
ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek
spôsobom, či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou,
alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-8142-285-0

*Venujem Stephanie,
ktorá mi je slnkom,
mesiacom, hviezdou
aj družicou.*

OBSAH

PRVÁ ČASŤ

Džun-doov životopis	13
---------------------	----

DRUHÁ ČASŤ

Priznanie veliteľa Kaa	211
------------------------	-----

POĎAKOVANIE	511
-------------	-----

OBČANIA, zhromaždite sa okolo ampliónov, prinášame vám dôležité správy! V kuchyniach, v kanceláriách, v továrenských halách, nech sa váš amplión nachádza kdekokoľvek, zvýšte hlasitosť!

Miestne správy priniesli zábery nášho drahého vodcu Kim Čong-ila, ako v teréne radí technikom, ktorí prehľbujú koryto rieky Tedong. Kým náš drahý vodca prednášal bagristom, v jednej chvíli sa okolo neho spontánne vzniesol húd holubíc, ktorý nad ním zotrval a poskytol nášmu ctihodnému generálovi trochu tieňa, takého prepotrebného v horúci deň. Teraz si vypočujte výzvu ministra verejnej bezpečnosti z Pchjongjangu: Počas sezóny lapania holubov majú byť drôty a oká umiestnené mimo dosahu našich najmladších súdruhov. A nezabudnite, občania, stále platí zákaz pozorovania hviezd.

V našom vysielaní vám dnes predstavíme víťazný recept tohto mesiaca. Do súťaže boli zaslané stovky receptov, no iba jeden získal prvé miesto – polievka z tekvicovej šupy! Ešte predtým vám však prinášame závažné zvesti z Východného mora, kde sa americký agresor zahráva s ohňom a svojimi činmi nám vyhlasuje vojnu po tom, čo zadržal a vylúpil severokórejské rybárske plavidlo. Yankeeovia opäť narušili kórejské výsostné vody, odcudzili vzácny náklad, ktorý patrí suverénnej krajine, a ešte nás obviňujú zo všetkých možných zločinov od pirátstva cez únosy až po týranie žralokov. Po prvé, skutočnými morskými pirátmi sú Američania a ich prisluhovači. Po druhé, vari len nedávno nepreveslovala Američanka celý svet, aby požiadala o azyl v našej krajine, v raji robotníkov, kde občanom nič nechýba? Už to by malo stačiť ako dôkaz, že nekonečné obviňovanie z únosov je absurdné.

No týranie žralokov? K tomuto obvineniu sa treba vyjadriť. Žralok, známy ako priateľ rybárov, je od dávnych čias spriaznený s kó-

rejským ľuďom. Vari v roku 1592 žraloky neponúkali mužom admirála Iho ryby z vlastných čeľustí, aby sa nimi námorníci mohli nasýtiť počas obliehania okpchoského prístavu? Vari si žraloky nevypesťovali schopnosť bojovať proti rakovine, aby ich ľudskí priatelia mohli dlhšie a zdravšie žiť? A čo náš veliteľ Ka, držiteľ zlatého pásu, vari ten nekonzumuje za miskú lahodnej polievky zo žraločích plutiev pred každým víťazným zápasom v taekwonde? Občania, vari ste na vlastné oči nevideli film *Verná dcéra vlasti*, ktorý premietali práve tu, v pchjongjanskom kine Moranbong? Ak áno, nepochybne si spomínate na scénu, v ktorej sa naša národná umelkyňa, herečka Sun Moon, prevrhla so svojou loďou v Inčchonskom zálive, keď sa pokúšala zabrániť zákernému útoku Američanov. Všetci sme od hrôzy prestali dýchať, keď ju, bezmocnú vo vlnách, obklopili žraloky. No vari tieto tvory nerešpektovali jej kórejskú cnosť? Vari nezacítili jej horúcu vlasteneckú krv, vari ju na vlastných chrbtoch neodniesli k pobrežiu, aby mohla zasiahnuť do boja proti imperiaľistickým agresorom?

To všetko, občania, dokazuje, že klebety, ktoré sa šíria po Pchjongjangu – že veliteľ Ka a Sun Moon prežívajú čokoľvek iné ako bezpodmienečnú hlbokú lásku –, sú lži. Rovnako neodôvodnené ako prepádávanie našich nevinných rybárskych plavidiel cudzími mocnosťami, rovnako neopodstatnené ako absurdné obvinenia z únosov, ktorými nás častujú Japonci. Myslia si hádam, že sme zabudli, ako kedysi práve oni zotročovali našich mužov a ich manželky ako neviestky privádzali svojim vojakom? Zavádzajúci je aj názor, že by žena mohla svojho manžela milovať väčšmi ako Sun Moon. Vari občania nevideli, ako Sun Moon odovzdala svojmu novomanželovi zlatý pás s lícami zapýrenými od cnostného ostychu a lásky? Vari ste neboli na Kim Il-songovom námestí, kde ste to videli na vlastné oči?

Čomu uveríte, občania? Klebetám a lžiam alebo vlastným očiam?

Teraz sa však vráťme k nášmu programu. Onedlho si vypočujete záznam zo slávneho prejavu Kim Il-songa, ktorý predniesol pätná-

steho apríla v roku *čučche* 71, a tiež verejný oznam ministra zásobovania súdruha Buka o predlžovaní životnosti neónových žiariviek. Najskôr však, občania, počúvajte dobrú správu: S potešením vám oznamujeme, že Pchjongjang získal novú opernú speváčku. Drahý vodca ju nazval Krásna návštevníčka. Prišla k nám, aby vaše vlastenecké srdcia potešila spevom árií z opery *Krvavé more*. Vráťte sa teda k svojim sústruhom a k pradiarskym strojom na vinalon, občania, a zdvojnásobte produkciu pri počúvaní Krásnej návštevníčky, ktorá vám zaspieva príbeh o najmocnejšej krajine sveta, Kórejskej ľudovodemokratickej republike!

PRVÁ ČASŤ

DŽUN-DOOV
ŽIVOTOPIS

DŽUN-DOOVA matka bola speváčka. Viac mu o nej jeho otec, pán sirôt, nepovedal. Pán sirôt mal vo svojej malej izbičke v Dlhých zajtrajškoch fotografiu ženy. Bola veľmi pekná – veľké oči hľadeli do neznáma, pery sa chystali vypovedať akési slovo. Keďže všetky krásne ženy z provincií napokon vždy skončia v Pchjongjangu, nepochybne sa to stalo aj jeho matke. Dôkazom toho bol pán sirôt. Po večeroch sa opíjal a siroty ho z barakov počuli, ako narieka, lamentuje a mrmlavo sa dohaduje so ženou z fotografie. Utešovať ho smel iba Džun-do, iba on mu napokon dokázal vytiahnuť z dlaní fľašu.

Džun-do mal ako najstarší chlapec v Dlhých zajtrajškoch povinnosti – delil jedlo, prideľoval prične, dával novým chlapcom mená zo zoznamu stoštrnástich veľkých mučeníkov revolúcie. No pán sirôt svojho syna, jediného chlapca v Dlhých zajtrajškoch, ktorý nebol sirota, v ničom neuprednostňoval. Keď bola králikáreň špinavá, na noc do nej zamkli Džun-doa. Keď sa chlapci v noci pokikali, Džun-do zoškrabal z dlážky zmrznutý moč. Džun-do sa pred chlapcami nechvastal, že je syn pána sirôt, a nie rodičov, ktorí skončili v pracovnom tábore. Ak na to chcel niekto sám prísť, nebolo to ťažké – Džun-do tam bol zo všetkých najdlhšie a nikto ho neadoptoval z jednoduchého dôvodu: jeho otec nikomu nedal svojho jediného syna. A bolo logické, že keď chlapcovu matku uniesli do Pchjongjangu, jeho otec požiadal o jediné pracovné miesto, kde by mohol zároveň zarábať aj dozerať na syna.

Najistejším dôkazom, že žena na fotografii je chlapcova matka, bolo, že pán sirôt ho stále trestal. Mohlo to znamenať len to, že pán sirôt videl v tvári Džun-doa ženu z fotografie, a to mu každodenne pripomínalo večnú bolesť z jej straty. Len zmučený otec doká-

že chlapcovi v zime zobrať topánky. Len zúfalý otec dokáže svoju vlastnú krv popáliť rozžeravenou lopatou na uhlie.

Z času na čas si nejaká továreň adoptovala skupinu detí a na jar si zo sirôt prichádzali vyberať muži s čínskym prízvukom. Inak ich na deň mohol získať hocikto, kto dal chlapcom najesť a pánovi sirôt napiť. V lete sypali piesok do vriec, v zime železnými tyčami robili ľad v prístave. V továrenských halách za misky so studenou dusenou zeleninou *čapčche* odpratávali lopatami mastné kovové stružliny, ktoré odfrkovali od sústruhov. Najlepšie ich krmili na železnici, dávali im korenistý *jukkedžang*. Raz pri čistení vagónov zametali prášok, ktorý vyzeral ako soľ. A keď sa spotili, sčerveneli im ruky, tváre aj zuby. Vlak bol plný chemikálií, viezol ich do továrne na výrobu farieb. Červení zostali ešte niekoľko týždňov.

V roku *čučche* 85 prišli záplavy. Tri týždne pršalo, ale z ampliónov nezaznelo nič o zosuvoch pôdy, o pretrhnutých priehradách, o tom, ako sa dediny rútia jedna na druhú. Armáda zachraňovala továreň Sungri 58 pred stúpajúcou vodou, a tak dostali chlapci z Dlhých zajtrajškov laná a tyče s hákmi, aby vyťahovali ľudí z rieky Čchongdžin skôr, ako ich príval strhne do prístavu. Vo vode plávalo stavebné drevo, naftové nádrže a sudy z latrín. Krútila sa tam pneumatika z traktora aj sovietska chladnička. Počuli dunenie nákladných vagónov po riečnom koryte. Preletelo popri nich aj vojenské nákladné auto s plachtou, ktorého sa zúfalo držala kričiaca rodina. Vzápätí sa z prúdu vynorila mladá žena, ústa mala roztvorené, ale nekričala, a chlapec Po-song, sirota, jej hákom zachytil ruku – no spadol do prúdu. Po-song prišiel do sirotinca ako neduživé dieťa a len čo sa zistilo, že nepočuje, Džun-do mu dal meno Un Po-song po tridsiatom siedmom mučeníkovi revolúcie, ktorý sa preslávil tým, že si uši zapchal blatom, aby pri útoku na Japoncov nepočul svišťanie guľiek.

No hoci nepočul, chlapci vykrikovali: „Po-song, Po-song!“ a poskakovali po brehu. Prebehli popri potrubí Huty zjednotenia

a pozdĺž blatistých rybníkov, kde v Rjongsongu chovali pijavice, ale Po-songa už nikdy nevideli. Chlapci sa zastavili až v prístave, pri tmavej vode plnej mŕtvol, tisícky sa ich tam hojdali na vlnách, vyzerali ako lepkavé hrčky pšenovej kaše, ktoré sa vrtia a poskakujú, keď sa hrniec rozohreje.

Ešte to nevedeli, no začal sa hladomor – najskôr prestala fungovať elektrina, potom vlaky. Keď stíchli údernícke sirény, Džun-do si uvedomil, že je zle. Jedného dňa vyplávala rybárska flotila na more a už sa nevrátila. V zime ľuďom černeli prsty a starci zaspávali. To bolo v prvých mesiacoch, dávno predtým, ako začali jesť kôru. Amplióny nazývali hladomor Ťažký pochod, ale ich hlas prichádzal z Pchjongjangu. V Čchongdžine ten výraz Džun-do nikdy od nikoho nepočul. To, čo sa s nimi dialo, nepotrebovalo meno – bolo to všetko, každý necht, ktorý si človek odhryzol a prehltol, každý pohyb viečka, každá cesta na latrínu, kde sa človek pokúšal vytlačiť kusy zlepených pilín. Keď zmizla všetka nádej, pán sirôt spálil prične a chlapci spali okolo piecky, ktorá žiarila v ich poslednú noc. Ráno stopol sovietsky Cír, vojenské auto, ktoré volali vrana, pretože malo korbu zakrytú čiernym plátnom. Zostalo len dvanaásť chlapcov, akurát sa do vrany zmestili. Všetky siroty napokon skončili v armáde. A takto sa Džun-do už v štrnástich rokoch stal „potkanom“, vojakom vycvičeným bojovať pod zemou pri nulovom osvetlení.

Tam ho o osem rokov neskôr našiel veliteľ So. Starec vošiel do podzemia, aby sa pozrel na Džun-doa, ktorý trávil so svojou jednotkou noc v tuneli tiahnucom sa v hĺbke desať kilometrov pod demilitarizovanou zónou, takmer až na predmestie Soulu. Z tunela zakaždým vychádzali pospiatky, aby sa im prispôbil zrak, a Džun-do takmer vrazil do veliteľa Soa, ktorého plecía a široký hrudný kôš hlásali, že dospel v dobrých časoch, ešte pred úderníckym hnutím Čchollima.

„Ty si Pak Džun-do?“ oslovil ho.

Keď sa Džun-do obrátil, za mužovými krátkymi bielymi vlasmi zažiaril kruh svetla. Pokožku na tvári mal tmavšiu ako na temene a na brade, takže to vyzeralo, akoby si práve oholil bradu a hustú hrivu. „Ja,“ prisvedčil Džun-do.

„To je meno mučeníka,“ povedal So. „Sú v tejto jednotke siroty?“
Džun-do prikývol. „Áno, ale ja nie som sirota.“

So pozrel na červený odznak z taekwonda, ktorý mal Džun-do na prsiach.

„V poriadku,“ zašomral a hodil mu vrece.

Vnútri boli modré džínsy, žlté tričko s poníkom a tenisky Nike, ktoré si Džun-do pamätal z dávnych čias, keď do sirotočiny privádzali plné lode Kórejčanov prilákaných späť z Japonska sľubmi, že budú pracovať pre stranu a dostanú byty v Pchjongjangu. Siroty ich vítali transparentmi a stranickými piesňami, aby japonskí Kórejčania vystúpili na breh aj napriek príšernému stavu Čchongdžinu a čakajúcim vranám, ktoré ich mali odviezť do pracovných táborov *kwalliso*. Zdalo sa mu, akoby to bolo včera, keď sa tí vyfintení chlapci v novučičkých teniskách konečne vracali domov.

Džun-do zdvihol žlté tričko. „Čo s tým mám robiť?“

„To je tvoja nová uniforma,“ odpovedal veliteľ So. „Netrpíš mor-skou chorobou, však?“

*

Nie, netrpel. Vlak ich odviezol do východného prístavu Čcholhwang, kde veliteľ So zrekviroval rybársku loď, ktorej posádka sa vojenských pasažierov tak bála, že každý muž nosil odznak s Kim Il-songom počas celej plavby až k japonskému pobrežiu. Nad vodou videl Džun-do rybky s krídelkami a takú hustú rannú hmlu, že pohlcovala zvuky. Tu celé dni nevyvreskovali amplióny a všetci rybári mali na prsiach vytetované tváre svojich manželiek. More bolo nepredvídateľné, dovtedy také niečo nezažil. Udržiavalo telo v neistote, takže človek netušil, kam sa má kedy nakloniť, a predsa sa

s ním dalo zžiť. Vietor v rahnách akoby komunikoval s vlnami nášajúcimi trup lode, a keď Džun-do v noci ležal na streche kormidelné, zdalo sa mu, že našiel miesto, kde môže človek zavrieť oči, uvoľniť sa a prestať zadržiavať dych.

Veliteľ So doviedol aj istého Kila, tlmočníka. Kil na palube čítal japonské romány a cez slúchadlá počúval malý kazetový prehrávač. Džun-do sa s ním pokúsil nadviazať kontakt len raz, chcel sa ho spýtať, čo počúva. No kým stihol otvoriť ústa, Kil zastavil kazetu a predbehol ho: „Operu.“

Šli po niekoho – mali ho vyzdvihnúť na pláži a doviezť domov. Viac im veliteľ neprezradil.

Na druhý deň za tmy uvideli vzdialené svetlá nejakého mesta, ale kapitán sa odmietol priblížiť k súši.

„Toto sú japonské vody,“ tvrdil. „Nemám ich mapy.“

„Ja vám poviem, ako blízko pôjdeme,“ oznámil kapitánovi veliteľ So a s pomocou rybára, ktorý sonarom testoval dno, zamierili k brehu.

Džun-do sa obliekol a zapol si opasok, aby mu hrubé džínsy nepadali.

„Tieto veci patria poslednému, ktorého ste uniesli?“ spýtal sa Džun-do.

„Už roky som nikoho neuniesol,“ odvetil veliteľ So.

Džun-do pocítil, ako mu tuhnú mimické svaly a zmocňuje sa ho hrôza.

„Len pokoj,“ chlácholil ho veliteľ So. „Robil som to už sto ráz.“

„Vážne?“

„No, dvadsaťsedem.“

Veliteľ So mal so sebou malý skif, a keď boli pri brehu, kázal rybárom, aby ho spustili na vodu. Nad Severnou Kóreou práve zapadalo slnko a schladilo sa, vietor zmenil smer. Skif bol maličký, Džun-do usúdil, že sotva stačí pre jedného človeka, nieto pre troch a ešte pre mykajúcu sa obeť únosu. Veliteľ So vzal ďalekohľad a ter-